

uploads/2022/05/Governance-in-a-Globalizing-World-Joseph-S.-Nye-John-D.-Donahue.pdf

6. United Nations Millennium Declaration. General Assembly resolution 55/2. 08 September 2000. URL : <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/united-nations-millennium-declaration>

Ключові слова: світовий порядок, система міжнародних відносин, національний інтерес, баланс сил, регіональне співробітництво.

Key words: world order, system of international relations, national interest, balance of power, regional cooperation.

СУШКО АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат історичних наук, доцент*

КАРЕТНА ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціології, кандидат політичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМА КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

В силу історичних обставин процес формування політичної культури української нації довгий час проходив в умовах бездержавності та розподілу її частин між державами та цивілізаціями. Тому саме існування політичної нації було під загрозою, а відсутність цілісного бачення національних інтересів породжувало феномен суспільного розмежування. В цілому роз'єднуючи факторів в соціокультурному просторі України існує не менше, ніж об'єднуючих. Оскільки наша держава є полікультурною, то проблема формування загальнонаціональної єдності, особливо в перехідний період в умовах боротьби за самозбереження потребує уважного дослідження. Окремі аспекти цієї проблеми розкриті в працях О. Андрушук, А. Колодія, І. Кураса, П. Кононенко та інших.

Більшість дослідників концентрують увагу на чинниках, які роз'єднують українську спільноту і серед об'єктивних причин виділяють, як правило, регіональний поділ та культурно – історичну спадщину, а до суб'єктивних – невміння, а то не зацікавленість частиною правлячої верхівки України в досягнутості національної інтегрованості. Процес консолідації нашого суспільства, на їх думку, має відбуватися крізь призму толерантності, патріотизму і взаємоповаги. Проте події останніх років вимагають розглядати багатоманітність феноменів політичної культури, в контексті аналізу її консолідуючого потенціалу з урахуванням особливостей історичного шляху.

Історичний досвід свідчить, що наш соціум неодноразово переосмислював успіхи і поразки різних поколінь, що закладало основи сучасного буття, причому акценти могли робитись як на любові до ближнього, спільності долі минулих і нинішніх поколінь так і на списання своїх невдач на рахунок зовнішніх ворогів. Політична кон'юнктура часто впливає на загальну атмосферу суспільної взаємодії, проводячи віртуальні демаркаційні лінії і з'являлись субкультурні течії з протилежними соціокодами. Відповідно, в цих свідомостях іманентно були притаманні амбівалентність, максималізм. Цей шлях трансформації українського соціуму у суспільство суцільного ризику особливо небезпечний в умовах зовнішньої агресії гібридної війни, застосування до України відвертої демагогії. Соціогуманітарні науки лише розпочали процес осмислення ступеня впливу таких явищ на появу негативізму та екстремізму політичної культури. Дослідники намагаються протидіяти поляризації соціуму апелюють до реакції влади підкреслюючи, що подібна ситуація не лише створює соціальний дискомфорт, але суттєво перешкоджає процесам консолідації нашої державі.

Сегментованість та гетерогенність соціуму, неоднорідність регіональної структури зумовили фрагментованість політичної культури. Звідси і відмінність у трактуванні національної ідеї та формуванні політичної культури української нації. До цього, слід додати, що історичний аспект посприяв культурному та політичному регіоналізму, а в сучасних умовах, тенденції до локалізації є реакцією на деякі тенденції глобалізації, такі як уніфікація та стандартизація до України як органічної культурно – історичної цілісності, яка перебуває на межі кількох цивілізацій що і вимагає розроблення єдиної стратегії подальших трансформацій дієвих засобів її утвердження, аналізу досвіду вирішення проблем консолідації в інших країнах світу.

Персональні та групові ідентифікації формуються на базі морально – етичних переконань, правил поведінки, а також міфів і символів, де символічні кордони дозволяють виділити світ своєї культури, вписати її в організований соціальний простір. Відмінність соціокультурного розвитку різних регіонів та зростаюча багатоманітність соціальних структур стає важливим фактором формування політичної культури сучасної демократії, а саме їх спільні ціннісні настановлення відіграють вирішальну роль у взаємодії спільнот різних рівнів [1, с. 98].

Враховуючи комплекс різноманітних факторів і явищ, що сформували історичний контекст стає можливим більш глибоке розуміння наявності як деструктивного так і інтегруючого потенціалу історичної пам'яті її впливу на суспільну свідомість. За таких умов, вимогою стає контекстуальність, тобто відмова від універсальних теоретичних конструкцій, а вивчення стану свідомості робити у конкретно – історичному соціокультурному контексті. Цікавим є підхід порівняння культурних традицій, що вписується в антропологічний поворот гуманітарних наук. Саме гуманітарний універсалізм змінює акценти у всій палітрі соціального аналізу в тому числі і політичної культури, а гуманітарна політика дає змогу само ідентифікації особистості на основі

принципів толерантності і соціально – культурної солідарності, що так необхідно в умовах спроб з зовні розколоти наше суспільство.

Новий тип історизму, що сформувався з 80-х рр. XX ст., уособлює важливості мікропідходів у гуманітарних науках, в даному випадку – це від абсолютизації соціального універсалізму до дослідження інтересів і потреб індивіда та форм культурного розмаїття. Та й самі соціальні зміни не розглядаються сучасними дослідниками без урахування культурної мотивації. Розмежування соціального і культурного може бути лише аналітичним, як стверджує А. Ручка «людина повинна не відчувати дискомфорту роздвоєння свідомості будучи членом водночас соціальної і культурної спільності» [2, с. 14].

На жаль, в Україні потрібні пошуки нових підходів щодо цивілізованих форм розв'язання конфліктів у сфері культури.

В сучасних умовах досить актуальним є науковий дискурс він стає в зоні уваги пограничних досліджень гуманітарної думки України досить різноплановим і практичним. Феномен порубіжжя як зазначає О. Кривицька, полягає в тому, що в просторі його взаємодії виникають нові форми солідарності соціальних спільнот формуються так би мовити транскордонні соціальні мережі. У прикордонних територіях відбуваються процеси нашарування різних соціокультурних маркерів, що впливає на їх «привілейований статус» якій забезпечує можливість різноманітних комунікацій Пограниччя з елементу просторової організації перетворюється на чинники впливу, забезпечуючи нову якість розвитку пограничного соціокультурного й ментального простору [3, с. 173].

Саме тут як и найбільш напружених ділянках культурного простору відбувається вибір подальшої життєвої стратегії людини. Під впливом постмодернізму, культурні цінності розглядаються не як інтерсуб'єктивні, а соціокультурний фактор стає одним із вирішальних чинників подолання між групових протиріч і навіть стабілізації міжнародної ситуації і тому використання дипломатії з апеляцією до культурних норм найбільш адекватно відповідає реаліям XXI сторіччя.

Різні політичні сили розробляють власну стратегію політичного розвитку країни, мають різні системи переконань, що дозволяє саму політичну культуру злити більш структурованою і модернізованою, при цьому, вони мають опору в різних періодах нашої історії, коли соціальні сили відображають домінуючі культурні риси народу України.

Таким чином, соціокультурні цінності у суспільстві трансформувались, але збереглись найбільш важливі норми і риси, що дозволило століттям існувати українській моделі солідарності, тому в сучасних умовах врахування цих особливостей дозволить більш продуктивно використовувати потенціал політичної культури.

Список використаних джерел:

1. Панченко Т. Ієрархія територіальних ідентичностей як основа політичної культури субсидарної демократії. *Політичний менеджмент*. 2010 № 6. С. 90–100.

2. Костенко Н., Ручка А. (2010) Субкультурна варіативність українського соціуму. Монографія. Київ : Інститут соціології НАН України.
3. Кривицька О. Дискурс пограниччя в соціокультурних дослідженнях: теоретико – методологічні аспекти. *Наукові записки. ІПіЕНД. ім. І. Ф. Кураса. НАН України*. 2015. Вип. 4 (78). С. 173–174.

Ключові слова: політична культура, соціокультурні цінності, трансформація, норми, мотивація, соціальні зміни, пограниччя.

Key words: political culture, sociocultural values, transformation, norms, motivation, social change, borderlands.

ПЕТЕР GERMAN ГЕННАДІЙОВИЧ

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
викладач кафедри адміністративного і кримінального права
юридичного факультету,
проректор з правових питань та розвитку*

ГЛОБАЛЬНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ КОСМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Починаючи з середини ХХ століття і на сьогодні розвиток сучасного світу і незалежної України характеризується процесами глобалізації, які охоплюють усі сфери життя суспільства, від бурхливих науково-технічних процесів до змін у свідомості людства. Ці зміни збігаються у часі й пов'язані з початком освоєння космічного простору.

Слід враховувати, що дослідження космосу у ХХІ столітті перетворилося в повноцінний розвинений сектор економіки – космічні послуги, які не обмежуються «космічним туризмом», а активно здійснюють наукові дослідження, які перетворюються в такі галузі як космічна археологія та геологія, що природно, потребує правового регулювання. Та, нагальним питанням сьогодення й окремої уваги, коли військова сила зберігає свою значущість у світовій політиці, а відповідно і правового регулювання, потребує мілітаризація космічного простору розвиненими державами. Усе це, є намаганням країн, які зайняті космічною діяльністю, отримати стратегічні переваги у космічному просторі, а точніше новим викликом глобалізаційних процесів та геополітичних інтересів держав-учасників космічних програм.

В реаліях військової агресії Росії, доречним буде послатися на той факт, що під час військового вторгнення Росії в Україну у квітні-травні 2022 р., іноземні ЗМІ писали про те, що Росія намагається впливати на роботу іноземних супутників, які знаходяться на навколосезонній орбіті. Йшлося про супутники, що відповідають за передавання GPS-сигналів, що вловлюються різними пристроями – від смартфонів до навігаторів військової техніки. Начальник космічного командування ЗС США генерал Д. Дікінсон заявив, що ворог не припиняє спроб глушіння супутникових сигналів, що передаються на GPS-пристрої цивільної